

Myndigheten för yrkeshögskolan

Resultat av tillsyn och kvalitetsgranskning inom yrkeshögskolan 2014

Rapport I 2015

Förord

Myndigheten för yrkeshögskolan ska ha tillsyn över utbildningarna inom yrkeshögskolan. Vi ska även granska kvaliteten i yrkeshögskoleutbildningar och utbildningsanordnarnas kvalitetsarbete. I denna rapport redovisas resultatet av de granskningar vi genomfört under 2014.

Vår tillsynsverksamhet bygger idag på väl inarbetade metoder och vi kan nu se effekterna av tidigare års arbete. För kvalitetsgranskningen gäller att förra årets granskning av lärande i arbete var den första renodlade kvalitetsgranskningen.

Våra erfarenheter pekar på att vi genom utvecklad dialog skapar samsyn kring granskningsresultaten. Vi ser att de utbildningsanordnare som granskas i tillsyn eller kvalitetsgranskning visar förståelse för den kritik och de rekommendationer vi lämnar och att de snabbt rättar till brister och utvecklar utbildningen utifrån våra rekommendationer.

Tillsyn och kvalitetsgranskning bidrar till att utbildningarna genomförs rättssäkert och med så god kvalitet som möjligt. Granskningsverksamheten bidrar på så sätt till att skapa förtroende för yrkeshögskolan som utbildningsform.

Jag hoppas att denna rapport kommer att vara ett bidrag till utbildningsanordnare och att innehållet kommer att vara till nytta i arbetet med att utveckla utbildningarna inom yrkeshögskolan.

Rapporten har sammanställts av Rafal Tomaszewski, Mikaela Karlsson och Anne Christensen vid avdelningen för tillsyn och kvalitetsgranskning.

Hässleholm i mars 2015

Christer Bergqvist

Avdelningschef

Innehåll

1	Sammanfattning	3
2	Granskning av yrkeshögskolan	6
2.1	Myndigheten för yrkeshögskolans roll	6
2.2	Rapportens innehåll	6
3	Tillsyn skapar förtroende	7
3.1	Tillsynen kan leda till krav på åtgärder	8
3.2	Olika typer av tillsyn	8
3.2.1	Tidig uppföljning i den inledande tillsynen	8
3.2.2	En bredare bild av utbildningen i regelbunden tillsyn	8
3.2.3	Tillsyn på förekommen anledning	9
3.2.4	Ekonomisk granskning	9
3.2.5	Tillsyn av uppdragsutbildningar	10
3.2.6	Förfrågningar	10
4	Kvalitetsgranskning	11
4.1	Kriterier och indikatorer	11
4.2	Så här genomförs kvalitetsgranskningarna	12
5	Vad har vi sett i tillsynen?	13
6	Vad har vi sett vid kvalitetsgranskning av LIA?	18
6.1	Resultat av kvalitetsgranskningarna	18
6.1.1	Rekommendationer och goda exempel	18
6.1.2	Enkäter bland studerande, handledare och ledningsgrupper	22
6.1.3	Beslut efter åiterrapportering	23
7	Sammanfattande reflektioner	24
7.1	Tillsynen ger möjlighet att göra rätt från början	24
7.2	LIA genomförs med tillräcklig kvalitet	25
7.3	Brister som återkommer i både tillsyn och kvalitetsgranskning	28
8	Vad kan man tänka på som utbildningsanordnare?	29
	Bilaga 1	31
	Enkäter bland studerande, handledare och ledningsgrupper	31

1 Sammanfattning

Tillsyn

Tillsynen ska kontrollera att utbildningarna genomförs enligt de bestämmelser som finns i författningarna för yrkeshögskolan. Tillsynen ska också bidra till rättssäkerhet för de studerande och kontrollera att statsbidrag används på rätt sätt. Tillsynen bygger på tanken att, om yrkeshögskoleutbildningarna följer regelverket, så finns det bra förutsättningar för att yrkeshögskolan som utbildningsform ska sina mål. Genom att kontrollera utbildningarna bidrar tillsynen också till att förtroendet för yrkeshögskolan. Våra tillsyner genomförs med olika metoder: inledande och regelbunden tillsyn, som båda är planerade tillsyner, tillsyn på förekommen anledning, som oftast föranleds av en anmälan, och ekonomisk granskning.

Genom tillsynen vill vi upptäcka eventuella brister så tidigt som möjligt. Genom dialog med utbildningsanordnare vill vi skapa förståelse för åtgärdskrav och uppmuntra till att de brister tillsynen har upptäckt snabbt rättas till.

Kvalitetsgranskning

Kvalitetsgranskningen ska värdera kvaliteten i yrkeshögskoleutbildningarna. I första hand syftar kvalitetsgranskningen till att påverka och utveckla kvaliteten i enskilda utbildningar. Kvalitetsgranskningen utgår från kvalitetskriterier, som beskriver egenskaper hos en väl fungerande utbildning. I årets granskning LIA – ansvar och organisation har vi utgått från följande kriterier:

- En hög integrering av LIA och skolförlagd utbildning
- God samverkan mellan utbildningsanordnaren och LIA-företag
- Kompetenta handledare
- Rättvis och rättvisande bedömning
- Ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete

Eftersom det är svårt att göra bedömningar direkt i förhållande till kvalitetskriterierna, använder vi oss av indikatorer, som är kännetecken för egenskaper och som vi kan leta efter under granskningen.

Resultat av tillsyn och kvalitetsgranskning under 2014

Under 2014 har vi genomfört totalt 359 planerade tillsyner. Vi konstaterade brister vid ungefär hälften av tillsynerna. Det fyra områden där vi konstaterade flest brister var

- Ledningsgruppens uppdrag. Den vanligaste kritiken handlade om att ledningsgruppen inte hade fattat beslut om antagning eller fastställt kursplaner för utbildningarna. Vi bedömer att bristerna i de flesta fall beror på okunskap om vilka krav som ställs på ledningsgruppens arbete
- Kursplaner. Den vanligaste kritiken handlar om att kursplanerna saknar tydliga beskrivningar av former för kunskapskontroll och principer för betygssättning
- Behörighet och urval. Här handlar kritiken i de flesta fall om att utbildningsanordnaren inte har följt utbildningsplanens beskrivning av hur behörighetsbedömning och urval ska gå till
- Avgifter. Kritiken handlar om att utbildningsanordnaren har tagit ut avgifter som varit obligatoriska för de studerande. Exempel på otillåtna avgifter är terminsavgifter för kopiering och annan service eller avgifter för inköp av råvaror som behövs i utbildningen

Andelen tillsyner som har lett till kritik är större under 2014 än under tidigare år. Detta beror på att vi har utvecklat och förbättrat våra tillsynsmetoder så att vi har bättre möjligheter än tidigare att upptäcka brister. I de flesta fall har utbildningsanordnaren

kunnat rätta till bristerna omedelbart, eller senast i samband med en uppföljning några månader efter tillsynen. Under 2014 har bara tre av tillsynerna lett till allvarlig kritik och bara i ett av dessa fall har utbildningsanordnaren avstått från att rätta till bristerna.

Årets kvalitetsgranskning av LIA är den första renodlade kvalitetsgranskningen som MYH genomför. Vi ser årets granskningar som ett pilotförsök och har därför valt ut ett begränsat antal utbildningar för granskning. Vid slutet av 2014 hade vi fattat beslut i trettio ärenden, varav arton innebar att vi rekommenderade utbildningsanordnaren att förbättra utbildningen inom ett eller flera av de områden kvalitetskriterierna beskriver. Flest rekommendationer gjorde vi i fråga om betygssättning av LIA-kursen.

Också i uppföljning efter kvalitetsgranskningen ser vi att anordnarna gör förbättringar i förhållande till de rekommendationer de fått.

Sammanfattande reflektioner

Vi tror att en stor del av de brister vi upptäcker i samband med tillsyn har sin grund i okunskap. Vi tror därför att transparens i tillsynen är viktig för att underlätta för utbildningsanordnare att göra rätt. Det ska vara tydligt vad som granskas, vilka bedömningar som görs i tillsynen och varför. Under året har vi ändrat våra rutiner så att varje utbildningsanordnare efter tillsynen får en sammanställning av de områden som granskats och om vi bedömt att författningskraven uppfyllts. Vi har också lagt större fokus på dialog i tillsynen, för att skapa en ömsesidig förståelse för tillsynsresultaten.

Efter att vi har sammanställt resultaten från årets tillsyner, konstaterar vi att vi har blivit bättre på att upptäcka brister tidigt under utbildningarna, och att anordnarna snabbt rättar till de brister vi upptäcker. Därmed har vi kommit en bit på väg mot tillsynens mål, att utbildningarna ska följa yrkeshögskolans regelverk från början till slut.

Också vid kvalitetsgranskningen lägger vi stor vikt vid delaktighet. De utbildningsanordnare som ansvarar för de granskade utbildningarna får information om kvalitetskriterier och indikatorer in förväg. Den dialog vi har med ledningsgruppen kring våra preliminära granskningsresultat ger förutsättningar för att skapa samförstånd kring förbättringsområden i utbildningen.

Sammantaget bedömer vi att LIA genomförs med tillräcklig kvalitet i de granskade utbildningarna. Vi grundar vår bedömning på följande:

- Antalet utbildningar som fungerar tillräckligt väl är betydligt större än antalet utbildningar där vi har uppmärksammat kvalitetsbrister kopplade till hur LIA genomförs
- LIA uppfyller generellt sitt mål, nämligen att ge den studerande möjlighet att fördjupa och utveckla sina kunskaper och förmågor på en arbetsplats och därmed att förbereda sig för arbetslivet
- Majoriteten av de studerande tror att de kommer att klara att arbeta inom yrkesområdet när de har slutat sin utbildning
- Studerande och handledare är till övervägande del är nöjda med hur LIA genomförs och majoriteten av de studerande anser att den LIA-plats de haft har gett dem förutsättningar att nå kursmålen

Brister vi ser vid både tillsyn och kvalitetsgranskning

I de tillsyner som vi genomfört efter anmälan om brister, har anskaffning av LIA-platser varit ett vanligt område för kritik. Det har oftast handlat om att en eller flera studerande inte haft någon LIA-plats när kursen startade. Också utifrån kvalitetsgranskningen förstår vi att anskaffningen av LIA-platser inte alltid fungerar. I de granskningar vi har genomfört, har vi dock inte genom det skriftliga granskningsunderlaget, eller vid intervjuer med utbildningsanordnaren, upptäckt att studerande inte fått LIA-plats. Det är i stället studerandeenkäten, och de kommentarer de som svarat har lämnat, som tyder på att enstaka studerande inte fått någon LIA-plats. Det finns alltså anledning att

fortsättningsvis i tillsyn och kvalitetsgranskning rikta särskild uppmärksamhet mot anskaffningen av LIA-platser.

Ett annat område där både tillsyn och kvalitetsgranskning visar på ett utvecklingsbehov är betygssättning. Vi har sett brister främst då det gäller betygskriterier, men också då det gäller hur kursmålen beskrivs. De senaste årens tillsyn har lagt stor vikt vid granskning av kursplaner. Detta arbete bör utvecklas, för att ytterligare bidra till att betygssättningen blir transparent och rättssäker.

2 Granskning av yrkeshögskolan

Yrkeshögskolan är en eftergymnasial utbildningsform som varvar teori med lärande i arbete, (LIA). Yrkeshögskoleutbildningar kännetecknas av ett nära samarbetet med arbetslivet som är verksamma både när det gäller planering och genomförande av utbildningarna. Arbetslivet kan medverka på olika sätt, bland annat genom att vara med i utbildningarnas ledningsgrupper, delta i undervisningen på olika sätt eller genom att erbjuda LIA-platser.

Yrkeshögskoleutbildningarna får drivas av privata utbildningsanordnare, kommuner, landsting, universitet och högskolor. Utbildningsanordnarna har också möjlighet att ansöka om att driva hela eller delar av utbildningarna som uppdragsutbildning. Studerande inom yrkeshögskolan kan söka studiemedel.

2.1 Myndigheten för yrkeshögskolans roll

Bland de uppgifter Myndigheten för yrkeshögskolan har, ingår att ha tillsyn över yrkeshögskolans utbildningar och att granska kvaliteten i utbildningarna och i utbildningsanordnarnas kvalitetsarbete. Syftet är att tillsyn och kvalitetsgranskning tillsammans ska säkerställa att utbildningarna genomförs rättssäkert och med så god kvalitet som möjligt. Tillsyn och kvalitetsgranskning bidrar på så sätt till att skapa förtroende för yrkeshögskolan som utbildningsform.

Genom tillsyn och kvalitetsgranskning får vi också större kunskaper om utbildningarna. Vi får därmed också bättre möjligheter att identifiera faktorer som har betydelse för resultat och måluppfyllelse för yrkeshögskolan som utbildningsform.

2.2 Rapportens innehåll

Bland MYH:s uppgifter ingår också att sammanställa och publicera resultaten av sitt arbete med tillsyn och kvalitetsgranskning. Syftet för denna rapport är alltså just att sammanfatta resultatet av MYH:s tillsyn och kvalitetsgranskning under 2014. Vi tror att rapporten kan vara intressant både för de som blivit granskade, och för de som ännu inte varit med om tillsyn eller kvalitetsgranskning.

Vi tror att en sammanställning av resultaten av tillsyn och kvalitetsgranskning kan ge en bild av vanliga brister eller kvalitetsutmaningarna inom de områden som granskas. Sammanställningen ger då utbildningsanordnare ett underlag att arbeta vidare med i deras eget utvecklings- och kvalitetsarbete.

I avsnitt 3 beskriver vi våra olika typer av tillsyn och i avsnitt 4 beskriver vi kvalitetsgranskningen. Vi redogör för resultaten av tillsynerna i avsnitt 5. Resultaten av kvalitetsgranskningen presenterar vi i avsnitt 6. Därefter följer i avsnitt 7 våra tolkningar av resultaten och deras betydelse för rättssäkerhet och kvalitet i utbildningarna. I avsnitt 8 presenterar vi några saker man som utbildningsanordnare kan tänka på när det gäller hur man genomför en utbildning. Sist i rapporten finns en bilaga som presenterar några av de enkätresultat vi fått i samband med kvalitetsgranskningen.

3 Tillsyn skapar förtroende

Tillsynen är myndighetens skarpaste kontrollverktyg för pågående utbildningar. Tillsynen ska se till att utbildningarna följer regelverket för yrkeshögskolan, och att utbildningsplanen och den beviljade ansökan om att bedriva yrkeshögskoleutbildning omsätts i praktiken.

Genom att granska att utbildningarna följer regelverket från början till slut bidrar tillsynen till att ge förtroende för yrkeshögskoleutbildningarna hos studerande, arbetsliv och samhället i stort. Tillsynen ska också bidra till rättssäkerheten för de studerande samt kontrollera att statsbidragen används på rätt sätt.

Regelverket för yrkeshögskoleutbildningar utgår från syftet att säkerställa att utbildningarna är eftergymnasiala yrkesutbildningar som svarar mot arbetslivets behov, att statens stöd fördelas effektivt och att utbildningarna håller hög kvalitet. Om yrkeshögskoleutbildningarna följer regelverket finns också goda förutsättningar att målen med utbildningsformen ska uppnås¹.

För att nå målet med tillsynen är ett första steg att tidigt upptäcka eventuella brister i förhållande till författningarna i utbildningarna. Men framförallt är det viktigt att utbildningsanordnarna förstår om brister har uppstått och därefter vill och kan åtgärda dem. Därför lägger vi särskilt fokus på dialog och att uppmuntra skyndsamma åtgärder i tillsynen.

I tillsynen granskar myndighetens utredare dokument och ställer frågor till utbildningsanordnaren, representanter för arbetsliv och studerande. Kontakterna sker oftast per telefon men kan också innebära att frågor ställs via e-post eller genom ett fysiskt besök. De studerandes bild av hur utbildningen genomförs kan också kompletteras genom en studerandeenkät. Myndighetens tillsyn har tre huvudområden:

Utbildningens innehåll och genomförande

Utbildningen ska genomsyras av arbetslivsanknytning och förmedla de kunskaper som krävs för att utföra kvalificerade uppgifter i arbetslivet. Utbildningen ska präglas av såväl stark arbetslivsanknytning som teoretisk förankring. Det som lärs ut på utbildningen ska därför både ha sin grund i kunskap från produktion av varor och tjänster och i vetenskap.

Ledning och utveckling

För varje utbildning ska det finnas en utbildningsanordnare som har huvudansvaret för att utbildningen genomförs utifrån lag och förordning. Arbetslivet ska ha en aktiv roll i utbildningens ledning och utbildningen ska utvecklas i samarbete mellan arbetsliv och utbildningsanordnare. De studerande ska ha insyn i och inflytande över genomförandet av utbildningen.

De studerandes rättssäkerhet

Utbildningen ska genomsyras av demokratiska värderingar. Den myndighetsutövning som utbildningsanordnaren utövar vid examination, betygssättning och antagning av studerande till utbildningen ska präglas av rättssäkerhet för de studerande.

¹ Syftet med regelverket i för yrkeshögskoleutbildningar sammanfattas i 1 § lagen (2009:128) om yrkeshögskolan: "Bestämmelserna i denna lag syftar till att inom yrkeshögskolan – säkerställa att eftergymnasiala yrkesutbildningar som svarar mot arbetslivets behov kommer till stånd, – säkerställa att statens stöd för eftergymnasiala yrkesutbildningar fördelas effektivt, – säkerställa att eftergymnasiala yrkesutbildningar håller hög kvalitet, och – inom smala yrkesområden tillgodose behov av eftergymnasiala yrkesutbildningar som avses leda till förvärvsarbete för de studerande, eller till en ny nivå inom deras yrke."

3.1 Tillsynen kan leda till krav på åtgärder

Efter varje tillsyn fattar vi ett beslut. Om tillsynen visar på brister, beskriver beslutet de områden där utbildningen inte följer eller har följt gällande regelverk. Om bristerna inte redan har åtgärdats får utbildningsanordnaren möjlighet att rätta till bristerna.

Om bristerna inte rättas till, kan myndigheten använda sanktioner, som till exempel att statsbidraget inte betalas ut. Vid tillståndsprövning kan tillsynsbesluten vara ett underlag i bedömningen av en utbildningsanordnares förutsättningar att bedriva utbildning.

3.2 Olika typer av tillsyn

Myndighetens tillsynsstrategi innebär att alla utbildningar inom yrkeshögskolan får återkommande tillsyn. Utbildningar som bedöms ha större behov, får också mer omfattande tillsyn. Därför ligger en behovsanalys till grund för vilka utbildningar som tas ut för tillsyn. Utbildningens bedömda behov påverkar också vilken metod som används och vilka områden som granskas i tillsynen. I detta avsnitt går vi igenom vilka olika metoder och sätt att välja ut utbildningar för tillsyn som vi använder oss av.

Myndigheten har fem olika typer av tillsyn. Tillsynstyperna kompletterar de varandra och tillsammans bidrar de till att nå målet att utbildningarna ska följa regelverket från början till slut. Syftet och målgruppen för tillsynstyperna varierar. Därför anpassar vi metoden och behovsanalysen i urvalet efter syftet och målgruppen för tillsynen.

3.2.1 Tidig uppföljning i den inledande tillsynen

Den inledande tillsynen följer upp regelefterlevnaden i alla utbildningar i ett så tidigt skede som möjligt. Detta innebär att den genomförs en till tre månader efter att en utbildning har startat. Syftet är att ge utbildningsanordnaren en möjlighet att snabbt rätta till eventuella brister. Syftet är vidare att tidigt identifiera utbildningsanordnare som saknar eller har begränsade förutsättningar att genomföra en utbildning.

Inledande tillsyn är den tillsynsform som omfattar flest utbildningar i myndighetens tillsynsverksamhet. Tillsynen har huvudfokus på områden som är grundläggande för att utbildningen ska ha förutsättningar för att följa författningarna och som kan följas upp tidigt. Till exempel granskas att ledningsgruppen har sammanträtt och fattat viktiga beslut om att anta sökande och fastställa kursplaner, att antagningsprocessen har varit rättssäker och att det finns en planering för utbildningens upplägg.

Alla utbildningar får återkommande inledande tillsyn

Principen som urvalet utgick ifrån var att alla utbildningar ska få återkommande inledande tillsyn. Därför utgick behovsanalysen som avgjorde urvalet från tillsynshistorik. Alla utbildningar som var nya och utbildningar som inte har fått inledande tillsyn under de senaste två åren har tagits ut för inledande tillsyn hösten 2014 och våren 2015. Detta innebär att totalt 259 utbildningar som startade hösten 2014, eller 65 procent av utgångspopulationen togs ut för inledande tillsyn².

3.2.2 En bredare bild av utbildningen i regelbunden tillsyn

Tillsynen genomförs i ett senare skede i utvalda pågående utbildningar för att säkerställa att utbildningar genomförs i enlighet med regelverket under hela utbildningens livscykel. Detta innebär att regelbunden tillsyn genomförs under en utbildnings andra eller tredje termin.

Tillsynen har huvudfokus på att följa upp att utbildningen genomförs i samverkan med arbetslivet och att utbildningens innehåll och genomförande blivit så som det utlovats i

² Urvalet till inledande tillsyn 2014 har gjorts utifrån ett underlag på 398 utbildningar (389 utbildningar som fick beslut om att få ingå i yrkeshögskolan våren 2014 och 9 utbildningar med inställda starter höst 2013 eller vår 2014).

utbildningsplanen och ansökan som låg till grund för tillståndsbeslutet. Den regelbundna tillsynen följer också upp rättssäkerheten för studerande vid till exempel betygssättning.

Urvalet för regelbunden tillsyn 2014 gjordes bland yrkeshögskoleutbildningar på minst 400 YH-poäng som startade hösten 2013 efter att ha fått beslut om att ingå i Yrkeshögskolan i januari 2013. Det finns 161 sådana utbildningar och efter en behovsanalys togs 94 utbildningar ut till regelbunden tillsyn.

Nya utbildningar prioriterades i regelbunden tillsyn

Behovsanalysen som urvalet utgick från, grundades på antagandet att utbildningar som inte tidigare har funnits som yrkeshögskoleutbildning, har mest behov av granskning. Antagandet bygger på att myndigheten sett i tidigare tillsyn att brister i utbildningarna ofta beror på bristande kunskap hos utbildningsanordnaren om regelverket och hur detta ska tillämpas. Nya yrkeshögskoleutbildningar har som regel en mer oerfaren organisation och därmed mindre erfarenhet av regelverket som styr yrkeshögskoleutbildningarna. I urvalet ingick framför allt utbildningar som inte bygger på någon tidigare utbildning men också utbildningar som tidigare funnits i en annan utbildningsform som KU- eller KY-utbildning samt utbildningar som hålls på en ny ort.

Alla utbildningar som fick regelbunden tillsyn hade också fått inledande tillsyn. Den regelbundna tillsynen genomförs med eller utan platsbesök beroende på bedömt behov. Detta resulterade i att de 15 utbildningar som hade fått kritik i den inledande tillsynen prioriterades och fick tillsyn med platsbesök. Övriga tillsyner genomfördes med telefonintervjuer med representanter för studerande, utbildningsanordnare och arbetsliv istället för samtal på plats.

3.2.3 Tillsyn på förekommen anledning

Utöver den regelbundna och inledande tillsynen genomför myndigheten tillsyn på förekommen anledning.

Tillsyn på förekommen anledning kan föranledas av en anmälan. I de allra flesta fallen är det studerande eller förre detta studerande som anmäler brister i en utbildning. Vid några enstaka fall har personal verksam vid utbildningen skickat in en anmälan. I tillsynen på förekommen anledning ingår också egeninitierade ärenden. Dessa har oftast sitt ursprung i brister i studiedokumentation eller andra signaler, såsom tidningsartiklar eller anonyma tips. Hur en utredning utformas bestäms av behovet och förutsättningarna. I de allra flesta tillsynerna på förekommen anledning fokuserar vi utredningen på de områden där det finns antydning om en eventuell brist. Vid tecken på mer systematiska eller strukturella brister har vi anpassat tillsynssättet för att kunna hantera sådana brister.

Denna form av tillsyn kan ske upp till två år efter att en utbildning är avslutad.

I år har myndigheten genomfört 66 sådana tillsyner. Tillsyn på förekommen anledning kan delas upp i två kategorier. Den ena kategorin består av anmälningsärenden. Under 2014 har vi utrett 52 anmälningsärenden. Den andra kategorin består av egeninitierade granskningar. Dessa granskningar påbörjas som en följd av signaler som tyder på eventuella brister. Under 2014 startade vi 14 egeninitierade granskningar.

Under 2014, i likhet med 2013, genomfördes tillsyn på förekommen anledning av ett mindre antal utredare. Syftet med detta har varit att utveckla metoder för utredning av ärenden inom områden som inte ingår i det ordinarie tillsynsförfarande. Arbetet med de särskilda granskningarna har följaktligen krävt ett antal ställningstagande och bedömningar. För att säkerställa rättssäkerheten och kvaliteten i utredningarna har utredarna arbetat nära myndighetens Rättssektariat.

3.2.4 Ekonomisk granskning

Bland de former av tillsyn som myndigheten utövar ingår även ekonomisk granskning. Den ekonomiska granskningen följer upp anordnarnas rekvisitioner i relation till mängden

studerande antagna till utbildningen. De flesta ekonomiska granskningarna kontrollerar utbetalningar för studerande som har under utbildningens gång avbrutit sina studier eller gjort studieuppehåll. Den största utmaningen för den ekonomiska granskningen har varit att kunna avgöra om utbildningsanordnare har rekviderat för studerande som i enlighet med lagen om yrkeshögskolan anses bedriva studier. Under 2014 har myndigheten tagit steg för att skapa en tydligare bild av vad som förväntas av anordnarna på detta område och vi ska slutföra detta arbete under 2015.

I samband med myndighetens löpande arbete framkommer ibland uppgifter som föranleder ekonomisk granskning. I samband med inledande tillsyn av yrkeshögskoleutbildningar granskar myndigheten att de förutsättningar som ligger till grund för respektive utbildnings statsbidrag också finns i realiteten.

Den ekonomiska granskningen har under 2014 genererat 46 ärenden. Myndigheten har gjort 37 återkrav motsvarande 1,8 miljoner kronor.

Under andra halvåret har myndigheten dessutom handlagt tre ärenden, där utbildningsanordnare på eget initiativ återbetalat delar av sitt statsbidrag, det vill säga har begärt korrigerad utbetalning efter att i sin egen hantering har hittat avvikelser. Det återbetalda beloppet om 325 100 kronor är inkluderat i det totala återkravsbeloppet.

3.2.5 Tillsyn av uppdragsutbildningar

Den som bedriver en utbildning inom yrkeshögskolan kan erbjuda hela eller delar av utbildningen som uppdragsutbildning med en organisation eller ett företag som uppdragsgivare.

Under 2014 valde myndigheten att göra tillsyn på hela uppdragsutbildningar som var pågående under våren 2014 i tillsynen. Antalet uppdragsutbildningar är begränsat. Under den aktuella perioden fanns det fyra sådana pågående uppdragsutbildningar.

Myndigheten ska ta ut en avgift med 23 000 per ärende för tillsyn och uppföljning av uppdragsutbildning som endast i mindre omfattning är integrerad i en utbildning inom yrkeshögskolan³. Tre av uppdragsutbildningarna som granskades var endast integrerade i mindre omfattning i yrkeshögskoleutbildningen. Därför tog vi ut en avgift i tre av fyra tillsyner. Tre av fyra tillsyner avslutades utan kritik.

3.2.6 Förfrågningar

Under 2014 har vi dokumenterat de frågor som har riktats till myndigheten. Att besvara frågor ingår i vår serviceskyldighet. Vi har också valt att dokumentera frågorna för att få en bild av de områden som väcker störst intresse och osäkerhet. Under 2014 har vi dokumenterat 416 förfrågningar.

³ 18 § 2 punkten förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan

4 Kvalitetsgranskning

Ett viktigt mål för yrkeshögskolan är att se till att det finns eftergymnasiala yrkesutbildningar vars innehåll motsvarar arbetslivets behov. Kvalitetsgranskningen syftar första hand till att påverka och utveckla kvaliteten i enskilda utbildningar. Men för att det ska vara möjligt att nå det övergripande målet för yrkeshögskolan, måste också enskilda utbildningar genomföras med hög kvalitet och utformas så att innehållet motsvarar arbetslivets behov. Utbildningarna måste alltså ha stark arbetslivsanknytning och de ska ge de studerande en kompetens som motsvarar det som arbetslivet behöver.

Lärande i arbete (LIA) är en del av utbildningen som är förlagd till en arbetsplats. Syftet med LIA är att de studerande på en verklig arbetsplats ska få möjlighet att fördjupa och utveckla sina kunskaper och färdigheter utifrån de arbetsuppgifter som finns på LIA-platsen. Eftersom arbetslivsanknytningen, och kanske särskilt LIA är en mycket viktig del i en yrkeshögskoleutbildning har vi valt att prioritera detta område i kvalitetsgranskningen. Under 2014 granskade vi därför hur LIA organiseras och genomförs.

4.1 Kriterier och indikatorer

Enligt vår definition innebär "kvalitetsgranskning" en *utifrån fastslagna och transparenta kvalitetskriterier gjord bedömning av måluppfyllelse på utbildningsnivå.*

Kvalitetskriterier för LIA

Kvalitetsgranskningen utgår alltså från kvalitetskriterier, som beskriver egenskaper eller tillstånd och som förtydligar målbeskrivningarna. Man kan säga att kvalitetskriterierna tillsammans målar upp en bild av en väl fungerande utbildning. I årets granskning av LIA har vi använt oss av följande fem kvalitetskriterier:

1. En hög integrering av LIA och skolförlagd utbildning
2. God samverkan mellan utbildningsanordnare och LIA-företag
3. Kompetenta handledare
4. Rättvis och rättvisande bedömning
5. Ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete

Indikatorer

Eftersom det för det mesta inte går att observera kvalitetskriterierna direkt, använder vi oss av indikatorer som gör det möjligt att värdera eller mäta de egenskaper kriterierna uttrycker. Indikatorerna är alltså kännetecknen för en viss egenskap, som vi kan leta efter då vi granskar en utbildning. Ju fler indikatorer som pekar åt samma håll, desto troligare är det att utbildningen motsvarar den idealbild kvalitetskriterierna ger. Detta ökar i sin tur sannolikheten för att de bedömningar vi gör vid granskningen är riktiga.

Tillsammans beskriver kvalitetskriterierna en väl fungerande utbildning

Då det gäller LIA beskriver kriterierna en situation där LIA är en integrerad del i utbildningen, vilket till exempel visar sig genom kursmålen för LIA stämmer överens med de övergripande utbildningsmålen. För att utbildningsplanen ska kunna omsättas i praktisk verksamhet, måste utbildningsanordnaren samverka med LIA-arbetsplatserna, så som det andra kriteriet beskriver. Samverkan måste vara tillräcklig för att utbildningsanordnaren ska kunna säkerställa att utbildningsanordnaren själv, den studerande och LIA-arbetsplatsen har en tydlig och gemensam bild av kursmålen för LIA. De måste också ha en gemensam förståelse för hur målen ska tolkas i förhållande till de arbetsuppgifter som finns på LIA-arbetsplatsen. Som det tredje kriteriet säger, är det utbildningsanordnarens ansvar att se till att de handledare som anlitas har tillräcklig kompetens och att de får tillräckligt stöd då det gäller att bedöma den studerandes arbete i förhållande till kursmål och betygskriterier. Det femte och sista kvalitetskriteriet säger att utbildningsanordnaren måste ha rutiner och metoder för att följa upp och utvärdera LIA.

För att utbildningsanordnarens rutiner ska vara tillräckliga, måste det vara möjligt både att upptäcka brister som behöver rättas till snabbt och att få input till förbättringar på längre sikt.

En mera utförlig beskrivning av vad kriterierna innebär finns i avsnitt 6.1.1 Rekommendationer och goda exempel.

4.2 Så här genomförs kvalitetsgranskningarna

Det första steget i granskningen är att vi ber utbildningsanordnaren skicka in uppgifter om när LIA äger rum och dessutom om e-postadresser till de studerande och till deras LIA-handledare. e-postadresserna använder vi för att skicka ut enkäter, som vi använder för att samla in synpunkter från studerande, handledare och ledningsgruppernas arbetslivsrepresentanter. Samtidigt med denna inledande kontakt får utbildningsanordnaren information om kvalitetskriterier och indikatorer.

Utredaren samlar ihop de uppgifter MYH redan har om den utbildning som ska granskas. Vi ber också utbildningsanordnaren fylla i en självvärdering, som består av ett antal frågor om utbildningsanordnarens organisation och om hur de arbetar för att de studerande ska få lämpliga LIA-platser. Ibland har vi behövt ytterligare information, och vi har då intervjuat utbildningsledaren. I flera fall har vi också haft kontakt med studerande eller handledare.

Utifrån underlaget skriver utredaren en rapport, som beskriver hur han eller hon uppfattar hur utbildningsanordnaren organiserar och genomför LIA, från den första informationen till de studerande, till och med den utvärdering ledningsgruppen deltar i. Rapporten skickas till ledningsgruppens medlemmar. Beskrivningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier och indikatorer som används i granskningen.

Utredaren besöker sedan ett ledningsgruppsmöte för en dialog med den preliminära rapporten som underlag. Efter mötet skriver utredaren en slutlig rapport och fattar beslut i ärendet. Om vi bedömer att utbildningen har tillräcklig kvalitet och vi därför inte lämnar några rekommendationer, avslutas granskningen i och med att vi fattar beslut.

Om beslutet i stället innebär att utbildningsanordnaren får en eller flera rekommendationer, ska de efter en viss tid redovisa vilka åtgärder de har genomfört, eller planerar att genomföra, till följd av rekommendationerna. När återrapporteringen har kommit in till MYH, bedömer vi om utbildningsanordnarens åtgärder kommer att förbättra utbildningen. Om vi bedömer att åtgärderna medför att utbildningen når en tillräcklig kvalitet, och återrapporteringen därmed är avslutad, fattar vi ett nytt beslut som avslutar granskningen.

5 Vad har vi sett i tillsynen?

Av 359 planerade tillsyner av yrkeshögskoleutbildningar som avslutades under 2014 ledde 179 tillsyner till kritik. I flertalet tillsyner där myndigheten fattat beslut med kritik, har utbildningsanordnaren åtgärdat de påtalade bristerna under handläggningen, och myndigheten har därför kunnat avstå från krav på återrapportering. Två tillsyner ledde till allvarlig kritik.

De fyra vanligaste kritikområdena var ledningsgruppens uppdrag (81 utbildningar), kursplaner (70 utbildningar), behörighet och urval (36 utbildningar) och avgifter (23 utbildningar).

	IDENTIFIERADE BRISTER	
	ANTAL	ANDEL (%)
1. Ledningsgruppens uppdrag	81	28,5
2. Kursplaner	70	24,5
3. Behörighet och urval	36	12,5
4. Avgifter	23	8
5. Undervisning	23	8
6. Kvalitetssäkring	12	4
7. Betyg och tillgodoräknande	10	3,5
8. Ledningsgruppens sammansättning	7	2,5
9. LIA	6	2
10. Studerandeflytande	5	2
11. Organisation & daglig ledning	5	2
12. Arbetslivsanknytning	4	1,5
13. Undervisande personal och handledare	2	0,5
14. Utbildningskaraktäristika kopplat till statsbidragets storlek	1	0,5
15. Kunskapsmål	1	0,5
Totalt antal kritikpunkter	286	100

Tabell 1: Fördelning av identifierade brister i den planerade tillsynen 2014. Andelen anges i förhållande till totala antalet identifierade brister.

Ökad andel kritik på området ledningsgruppens uppdrag

Alla yrkeshögskoleutbildningar ska ha en ledningsgrupp. Ledningsgruppen är en viktig plattform för arbetslivets aktiva inflytande över utbildningens ledning och utveckling. Därför ska en majoritet av ledningsgruppens ledamöter alltid vara representanter för berört arbetsliv.

Den vanligaste kritiken i tillsynerna har lämnats på området ledningsgruppens uppdrag. Nästan en tredjedel, eller 61 av de totalt 190 besluten som fattades efter höstens inledande tillsyner innebar kritik på området ledningsgruppens uppdrag. Detta är en betydande ökning i förhållande till föregående år då andelen beslut med kritik på området var en sjättedel. Ledningsgruppen har flera uppdrag men kritiken innebar främst i att ledningsgruppen inte hade fullföljt sitt uppdrag att anta studerande till utbildningen. En annan vanlig grund till kritik var att ledningsgruppen inte hade fastställt utbildningens kursplaner innan utbildningen startade.

I många fall berodde kritiken på att utbildningsanordnaren hade sammankallat ledningsgruppen först efter att de studerande fått antagningsbesked. Några utbildningsanordnare upplevde att det varit svårt att sammankalla ledningsgruppen under sommarmånaderna då antagningen måste göras. Ledningsgruppen träffades i några fall först efter att utbildningen startat. Därmed var det inte möjligt för ledningsgruppen att stå för beslutet om antagning eller att fastställa kursplaner innan utbildningsstarten.

I kontakterna med anordnarna i årets inledande tillsyn blev det tydligt att bristerna i ledningsgruppens antagning av studerande berodde på en utbredd uppfattning om att ledningsgruppens uppdrag att anta studerande kunde delegeras. Under hösten blev det uppenbart att myndigheten behövde göra ett tydligare ställningstagande.

Som en första insats publicerade vi information på webben. Sammanfattningsvis klargjordes att ledningsgruppen ska fatta beslutet om att anta sökande till en utbildning inom yrkeshögskolan. Uppgiften att fatta antagningsbeslutet kan inte delegeras eller lämnas över till annan. Däremot kan ledningsgruppen delegera uppgiften att bedöma sökande i tillträdesprocessen det vill säga behörighetsprövning. Men det är viktigt att underlaget ska återföras till ledningsgruppen som fattar beslutet om att anta den sökande.

Även om många utbildningsanordnare tycker att det var svårt att samla ledningsgruppen för beslut under sommaren och även om missuppfattningen om ledningsgruppens roll var utbredd, kan vi konstatera det har varit möjligt för flertalet ledningsgrupper att anta de studerande på rätt sätt. Ett vanligt sätt att bemöta kritiken i tillsynen är också att utbildningsanordnaren som nu är införstådd i kraven, kommer att anpassa sin mötesplanering så att ledningsgruppen kan fatta antagningsbeslutet i rätt tid.

Det är också vår slutsats att brister ledningsgruppens uppdrag beror på okunskap om vilka krav som gäller, snarare än att uppdragen inte är möjliga att genomföra. Det kan vara en utmaning att planera ledningsgruppens arbete tidigt i utbildningen som kräver att utbildningsanordnaren har framförhållning. Därför är det särskilt viktigt att vi informerar om vilka krav som ställs i en utbildnings första skede.

Myndigheten fann mycket få brister i ledningsgruppens uppdrag i den regelbundna tillsynen som genomförs i ett senare skede av utbildningen. Därför är ytterligare en slutsats att bristerna i ledningsgruppens uppdrag som regel inte är systematiska genom hela utbildningarna.

Oklara principer för betygssättning i kursplaner

Det näst vanligaste kritikområdet 2014 var kursplaner. Detta område var det vanligaste kritikområdet föregående år men andelen är i stort sätt oförändrad sedan 2013. Kursplanerna granskas tidigt i en utbildning och var därför bara ett tillsynsområde i den inledande tillsynen 2014. En fjärdedel av inledande tillsynerna som genomfördes under hösten 2014 innebar kritik på området kursplaner.

Varje kurs i en yrkeshögskoleutbildning ska ha en kursplan. Alla kursplanerna ska vara fastställda av utbildningens ledningsgrupp när utbildningen startar. Kursplanen ska lämna information om kursens mål, former för kunskapsprövning och principer för betygssättning.

Myndigheten kan se en positiv utveckling i kursplanernas beskrivning av kursernas kunskaps- och färdighetsmål. Kritik i denna del saknas helt i den planerade tillsynen av yrkeshögskoleutbildningar 2014.

Det är framförallt avsaknad av eller otydligheter i principer för betygssättning och former för kunskapskontroll som är orsaken till kritik på området i tillsynen.

Vid betygssättning kan paralleller dras till myndighetsutövning från utbildningsanordnarens sida. Det är förstas allvarligt om det inte är tydligt för de studerande vad de ska kunna och hur de ska visa kunskaper eller färdigheter för att få

betygen Godkänd eller Väl godkänd. Kursplanerna ska visa detta. Betygssättningen ska också i efterhand kunna motiveras utifrån kurplanernas kriterier.

Myndigheten har inte gjort något generellt ställningstagande eller tagit fram en bestämd mall för hur betygskriterier ska formuleras. Däremot är kravet på förutsättningar för rättssäkerhet vägledande i myndighetens granskning av kursplaner. Detta innebär till exempel att vi ställer krav på förutsägbarhet och relevans vid betygssättningen. Betygssättningen ska till exempel inte utgå från något annat än om, och hur väl den studerande når kursens mål.

Exempelvis har myndigheten bedömt att betygskriterier som innebär kvantifieringar, till exempel av närvaro eller poäng vid tentamen, istället för att bedöma kunskapernas kvaliteter, inte är förenligt med kravet på förutsägbarhet och relevans. Det går förvisso i efterhand att motivera betygssättningen om den studerande har fått ett visst antal poäng på tentamen. Däremot går det inte att veta i förväg utifrån betygskriterierna vad den studerande ska kunna för att få det aktuella poängantalet. Betygssättning endast utifrån närvarokrav är däremot förutsägbart som kriterium men säger inget om kvaliteten på den studerandes kunskaper och brister därför i relevans.

Krav på viss närvaro som kriterium för betyg ska dock inte förväxlas med krav på att den studerande måste närvara vid examinerande moment för att kunna bli godkänd. Exempel på sådana moment som den studerande kan behöva genomföra kan vara seminarier, muntliga redovisningar och laborationer.

Vår slutsats efter årets tillsyn är dock att de ofta tydliga kunskapsmålen i kursplanerna ger goda förutsättningar för att ta fram principer för betygssättning och former för kunskapsprövning i kursplanerna. Ofta visar intervjuer med studerande och utbildningsledare att kompletterande material och information från läraren, utöver kursplanerna, gör att betygssättningen ändå upplevs som förutsägbart. En strategi för hur examination och betygssättning ska genomföras finns i dessa utbildningar men är inte synlig i utbildningarnas kursplaner.

Behörighetsbedömning och urval skiljer sig från utbildningsplanens riktlinjer

Kritik som gäller behörighetsbedömning och urval är det tredje vanligaste området. Andelen beslut med kritik på området behörighet och urval vid tillträde till utbildningen är i stort sett oförändrad sedan tidigare. Ungefär en av tio utbildningar som granskades i höstens inledande tillsyn har fått kritik på området.

I den inledande tillsynen granskar vi om samtliga sökande har behörighetsprövats. Behörighetsprövningen ska göras utifrån krav för behörighet till yrkeshögskolan och de särskilda förkunskapskrav som ska gälla för den aktuella utbildningen. Om det funnits fler sökande än platser på utbildningen, utreder vi också om urvalsförfarandet följer beskrivningen utbildningsplanen.

Det är lika vanligt med kritik för brister i behörighet som brister i urvalsförfarandet.

Den vanligaste orsaken till att behörighetsbedömningen inte gjorts på rätt sätt är att sökande som inte uppfyller särskilda förkunskapskrav har antagits till utbildningen. Utbildningsanordnaren kan i vissa fall behörighetsförklara sökande som inte uppfyller särskilda förkunskapskrav. Detta kan vara en möjlighet när sökande visar sig ha förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen och därefter utöva det yrke som utbildningen leder till (behörighet utifrån 3 kap. 4 § förordningen om yrkeshögskolan). Men i de aktuella fallen har en dokumenterad behörighetsbedömning av antagna studerande helt saknats eller varit oklar.

Överlag har knapp dokumentation gjort att det varit svårt att följa upp på vilken grund de sökande har behörighetsförklarats. Detta har gjort att myndigheten i en stor andel av tillsynerna har fått begära in förtydligade förklaringar till behörighetsbedömningar av de sökande.

Tydligt motiverade behörighetsbedömningar är inte bara viktigt för att myndigheten ska kunna följa upp utbildningarna. Möjligheten att följa upp vilka bedömningar som har gjorts är också en rättssäkerhetsfråga. Liksom vid betygssättning är dessa bedömningar en form av myndighetsutövning. Därför är det viktigt att tillträdesprocessen är transparent. Tydliga bedömningar är också en förutsättning för att ledningsgruppen ska kunna få ett tydligt beslutsunderlag inför antagningen av studerande.

Brister i urvalet beror oftast på att utbildningsanordnaren inte har använt de utvalskriterier som de ska enligt utbildningsplanen. De utbildningar som inte följt urvalbeskrivningen i utbildningsplanen var till största delen helt nya utbildningar. Orsaken till avvikelsen kan ha varit att man valde att värdera den sökandes meriter på ett annat sätt som upplevdes som lämpligare vid genomförandet. Följden blev oftast att ledningsgruppen i efterhand beslutade att ansöka om en ändring av utbildningsplanen.

Urvalet är som regel tydligare dokumenterat. Därmed är det lättare att följa upp vilken meritvärdering som avgjorde urvalet. Men ur ett rättssäkerhetsperspektiv är det också viktigt att tillvägagångssättet är förutsägbart.

Otillåtna avgifter uppmärksammades oftare i tillsynerna

Avgifter är ett område där andelen tillsyner med kritik har ökat i den planerade tillsynen av yrkeshögskoleutbildningar. Utbildningarna inom yrkeshögskolan som får statsbidrag eller särskilda medel ska vara avgiftsfria för de studerande.

Kritiken grundar sig främst på fall där det har funnits otillåtna avgifter som har varit obligatoriska för de studerande, som till exempel terminsavgifter för kopiering och annan service, inköp av programvara till dator eller råvaror och avgift för läkarundersökning under utbildningen.

Utveckling av tillsynen har lett till ökad andel tillsyner med kritik

En tydlig trend är att andelen tillsyner som leder till kritik har ökat. 2013 ledde knappt två femtedelar av tillsynerna till kritik och 2014 var andelen hälften. Utvecklingen mot högre andel beslut med kritik är tydligast i höstens inledande tillsyn. Myndigheten ser inte den ökande andelen kritik som en följd av att bristerna i yrkeshögskoleutbildningarna har ökat. Istället kan förändringen främst förklaras med tre faktorer. Samtliga dessa är en följd av att myndigheten har utvecklat tillsynen:

- Myndigheten har utvecklat urvalsförfarandet i tillsynen. Något färre utbildningar har tagits ut för tillsyn och istället har uttaget i större omfattning grundats på en behovsanalys.
- Tillsynsmetoden har utvecklats och fördjupats. Ett större fokus har lagts på möten med intressenter och dialog i tillsynen. Detta innebär att andelen tillsyner med besök har ökat och intervjuer genomförs alltid i samband med inledande tillsyn.
- Antalet ställningstaganden har ökat och bedömningarna i tillsynen har utvecklats. Den ökade andelen kritik på områdena ledningsgruppens uppdrag och avgifter är en tydlig följd av utvecklad praxis. De senaste årens förändringar i myndighetens tillsyn har inneburit att de områden som granskas har renodlats och alltfler ställningstagande har tagits fram. Genom att myndighetens ställningstaganden kommunicerats externt genom allmän information och direkt till utbildningsanordnare genom tillsynen förväntas dock andelen kritik på dessa områden minska framöver.

Tillsyn på förekommen anledning riktar kritik mot betyg, organisation och LIA

I 17 av de 47 tillsynerna på förekommen anledning som har hunnit avslutas under året, riktade vi kritik mot utbildningsanordnaren. I ett anmälningsärende gällande en yrkeshögskoleutbildning framförde myndigheten allvarlig kritik. De vanligaste kritikområdena var betyg, organisation/daglig ledning och LIA.

Den kritik som vi har riktat angående betyg har främst handlat om att anordnarna har dröjt med att återkoppla gällande betyg eller att betygsättningen har inte följt beskrivningen i kursplanen. På området organisation/daglig ledning har vi huvudsakligen granskat genomförande av de uppgifter som ingår i en utbildningsledares uppdrag. Bland annat har vi kritiserat utbildningsanordnare för att utbildningsinsatser inte har samordnats i tillräckligt utsträckning och att utbildningsanordnaren har saknat rutiner för att säkerställa att inhyrda konsulter och deras utbildningsmoment genomförs med tillräcklig kvalitet. Vid granskningen av LIA har vi främst haft skäl att kritisera utbildningsanordnare för att LIA-kurserna inte har kunna genomföras enligt gällande kursplaner, oftast på grund av att LIA-platsen inte ordnades i tid.

Man kan konstatera att cirka en tredjedel av ärendena har lett till kritik, vilket motsvarar andelen beslut med kritik år 2013. År 2013 var avgifter ett återkommande kritikområde. I år har myndigheten inte haft skäl att kritisera otillåtna avgifter i något anmälningsärende. Dock kan myndigheten konstatera att, för andra året i rad, har betyg och betygsättning resulterat i en relativt sett betydande antal beslut med kritik.

Förfrågningar

Samtidigt som mängden anmälningar halverades jämfört med 2013 har mängden förfrågningar mer än fördubblats. Det framgår tydligt ur samtalen att de som frågar känner till möjligheten att anmäla men vill bringa klarhet i sina frågor innan de eventuellt väljer att anmäla. Frågorna handlar i stor utsträckning om samma områden som är föremål för klagomålsutredningar och beslut med kritik, det vill säga om LIA, betyg och betygsättning samt examination.

Allvarlig kritik är ovanlig

Den övervägande andelen kritik gällde brister som utbildningsanordnaren har kunnat rätta till omgående eller i en uppföljning någon månad efter att tillsynsbeslutet fattades. Vi lämnade bara allvarlig kritik vid tre tillfällen. Två beslut fattades i den planerade tillsynen och ett beslut efter en tillsyn som genomfördes på förekommen anledning. I dessa fall bedömde vi att utbildningarna hade så stora brister att det fanns risk för att de inte skulle kunna vara en del av yrkeshögskolan. I ett av fallen gjorde utbildningsanordnaren stora förändringar i utbildningsens organisation och såg till att vända utvecklingen. I ett av fallen har myndigheten har utbildningsanordnaren inte rättat till bristerna. Myndigheten har därför beslutat att hålla inne statsbidraget i avvaktan på åtgärd. I det tredje fallet pågår fortsatt uppföljningen. Utbildningsanordnaren som inte har rättat till allvarliga brister har inte fått ansökningar beviljade i ansökningsomgången 2014. Orsaken är att myndigheten har bedömt att utbildningsanordnaren inte har förutsättningar att bedriva utbildning med tillräcklig kvalitet.

6 Vad har vi sett vid kvalitetsgranskning av LIA?

I detta avsnitt beskriver vi det vi sett under granskningarna. Vi lyfter samtidigt fram goda exempel, lösningar som tillämpas av enskilda utbildningsanordnare och som vi har sett fungerar väl.

Eftersom vi ser årets kvalitetsgranskningar som ett pilotförsök, har vi valt ut ett begränsat antal utbildningar, 37 stycken, för granskning. De utbildningar vi valt ut har inte haft tillsyn under året. Vi har försökt att sprida urvalet geografiskt och mellan olika utbildningsområden.⁴

6.1 Resultat av kvalitetsgranskningarna

Vid slutet av 2014 hade vi fattat beslut i 30 av de 37 kvalitetsgranskningsärenden vi inledde under hösten. Vid tolv av granskningarna har vi inte lämnat några rekommendationer alls till utbildningsanordnaren, utan vi bedömer att organisation och genomförande av LIA håller tillräckligt hög kvalitet.

Vid de resterande 18 granskningarna har vi gjort rekommendationer i förhållande till ett eller flera av kvalitetskriterierna:

KVALITETSKRITERIUM	REKOMMENDATIONER	
	ANTAL	ANDEL (%)
1. Hög integrering av LIA och skolförlagd utbildning	5	12
2. God samverkan mellan utbildningsanordnaren och LIA-företagen	7	16
3. Kompetenta handledare	3	7
4. Rättvis och rättvisande bedömning	20	46
5. Ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete	8	19
Σ	43	100

Tabell 2: Fördelning av rekommendationer över kvalitetskriterium 1–5. Andelen anges i förhållande till totala antalet rekommendationer.

Flest rekommendationer har vi alltså gett beträffande kvalitetskriterium 4, som handlar om hur utbildningsanordnaren går tillväga för att LIA-handledarna ska kunna göra en "rättvis och rättvisande bedömning" av de studerande. I en granskning har vi gett rekommendationer i förhållande till alla fem kvalitetskriterierna.

6.1.1 Rekommendationer och goda exempel

Kvalitetskriterium 1: En hög integrering av LIA och skolförlagd utbildning

Det första kvalitetskriteriet handlar om att det ska finnas en röd tråd i utbildningen, att de mål som finns kursplanen för LIA ska stämma överens med de mål för hela utbildningen som finns i utbildningsplanen.

I de flesta fall kunde vi konstatera att kursmålen för LIA stämde överens med utbildningsmålen. Fem av granskningarna har resulterat i rekommendationer för hur utbildningsanordnaren kan förbättra integreringen. För det mesta handlar

⁴ Samhällsbyggnad och teknik (1), Ekonomi, administration och försäljning (14), Teknik och tillverkning (8), Hotell, restaurang och turism (2), Hälso- och sjukvård samt socialt arbete (3), Juridik (1), Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske (1), Data/IT (2) och Journalistik och information (1); siffror inom parentes anger antal utbildningar inom området som granskats.

rekommendationerna om att utbildningsanordnaren behöver förbättra sina rutiner för att se till att alla LIA-platser ger den studerande möjligheter att lära sig det som kursmålen för LIA beskriver. Några rekommendationer handlade om att kursmålen behövde förtydligas, för att bli användbara.

När det fungerar bra:

Det vanligaste sättet att integrera LIA i yrkeshögskoleutbildningar bygger på målsättningen att LIA ska ge de studerande en möjlighet att pröva och utöva de kunskaper de fått i den skolförlagda delen av utbildningen. En utbildningsanordnare tänkte lite annorlunda – och vände på ordningen.

Redan under första terminen genomfördes den första LIA-kursen som dessutom var relativt lång. Syftet med att lägga kursen så tidigt, när de studerande egentligen inte hade hunnit fördjupa sig i teorin, var att faktiskt förbereda dem för de teoretiska kurserna. Det de såg och upplevde under den första LIA-kursen skulle ge dem en kunskapsmässig förankring i yrkesrollen som de kunde ha med sig under teoridelarna av utbildningen. Utbildningsanordnaren menar att denna första LIA-kurs ger de studerande bättre förutsättningar att nå lärandemålen i de teoretiska delarna av utbildningen.

Kvalitetskriterium 2: God samverkan mellan utbildningsanordnare och LIA-företag

Det andra kvalitetskriteriet handlar om samverkan mellan utbildningsanordnaren och de företag eller verksamheter som tar emot studerande under LIA-kursen. Först och främst handlar det om att utbildningsanordnaren har kontakter med arbetslivet i tillräcklig omfattning för att kunna säkerställa sitt ansvar att garantera att samtliga studerande får en LIA-plats. Samverkan handlar också om att utbildningsanordnaren måste känna till de arbetsplatser som tar emot de studerande tillräckligt väl för att kunna avgöra om en viss plats är lämplig som LIA-plats eller inte – i det här fallet innebär "lämplig" att de arbetsuppgifter som finns på arbetsplatsen måste göra det möjligt för den studerande att nå kursmålen för LIA. Sist – men inte minst – handlar samverkan om att utbildningsanordnaren, den studerande och LIA-handledaren ska ha en gemensam bild av vad kursmålen innebär, hur de ska tolkas i förhållande till de arbetsuppgifter som finns på LIA-platsen och om hur handledaren ska göra sina bedömningar av den studerandes arbete under LIA.

Många utbildningsanordnare har omfattande och ambitiösa planer för hur de studerande ska stödjas under processen att skaffa LIA-plats, och för hur LIA-företaget och handledaren ska få information om hur LIA ska genomföras. Ändå är det vanligt att de studerande som själva söker sin LIA-plats också har huvudansvaret för att sköta kontakterna med LIA-platsen. Följden är att det blir svårt för utbildningsanordnaren att kontrollera processen och därmed att kunna garantera att samtliga LIA-platser ger den studerande förutsättningar att nå kursmålen.

Under granskningarna har vi lämnat sju rekommendationer kring anordnarnas samverkan med LIA-företagen. Samtliga rekommendationer handlar om att utbildningsanordnaren behöver utveckla sina kontakter med LIA-företagen genom att ta fram arbetssätt och rutiner som ger dem möjligheter att säkerställa att den studerande haft förutsättningar att nå kursmålen för LIA.

När det fungerar bra:**Exempel 1:**

En utbildningsanordnare har en särskild LIA-grupp, som består av utbildningsledaren och några av arbetslivsrepresentanterna i ledningsgruppen. Tillsammans har LIA-gruppen många kontakter med lämpliga verksamheter som kan ta emot studerande.

Arbetsgruppen arbetar hela året och har löpande kontakter med möjliga LIA-verksamheter. På så sätt har arbetsgruppen skapat möjligheter att göra utbildningens syfte och mål kända. De har också möjlighet att berätta om vad LIA går ut på och vad LIA-arbetsplatserna kan förvänta sig när de tar emot en studerande. Därmed skapar gruppen förutsättningar för att de studerande ska kunna genomföra LIA med god kvalitet.

Arbetslivsrepresentanterna i arbetsgruppen har också mycket goda kunskaper om hur efterfrågan ser ut inom yrkesområdet. Gruppen kan därför välja LIA-platser där det finns en tydlig efterfrågan, vilket ger de verksamheter som tar emot studerande möjligheter till snabb och kostnadseffektiv nyrekrytering av personal. Samtidigt har de studerande goda möjligheter att få anställning direkt efter avslutad utbildning.

Exempel 2

En annan utbildningsanordnare är noga med att hålla kontinuerlig kontakt med tidigare LIA-företag under utbildningens gång. Man har byggt upp en god dokumentation om LIA-företagen genom de möten med handledare man har under LIA, genom de LIA-avtal man alltid sluter med LIA-företagen och genom de utvärderingar, både från studerande och från LIA-företagen, man genomför efter LIA-kursens slut.

Då en studerande fått LIA-plats på ett företag som inte tidigare tagit emot studerande, kontaktar utbildningsanordnaren företaget för att informera om yrkeshögskolan och utbildningen, och om LIA:s syfte och innehåll. Man går också igenom rutiner, till exempel för betygssättning. Samtidigt tar man reda på vilka särskilda förhållanden som råder på det aktuella företaget, t.ex. kring sekretess och andra arbetsrelaterade frågor, för att undvika problem och missförstånd längre fram.

De studerande lämnar ett informationsmaterial, framtaget av utbildningsanordnaren, till LIA-företaget i samband med att han eller hon söker LIA-plats. Kursplanen för LIA ingår i informationsmaterialet. Materialet är sedan utgångspunkt för den trepartsdialog som förs mellan studerande, handledare och utbildningsledare då den senare besöker arbetsplatsen. Utbildningsledaren har kontakt med de studerande under LIA, oftast flera gånger. Minst ett besök på LIA-arbetsplatsen ingår också i utbildningsledarens uppgifter.

Kvalitetskriterium 3: Kompetenta handledare

Detta kriterium handlar om att varje studerande ska få tillräckligt bra, och tillräckligt mycket, handledning under sin LIA. Detta innebär att handledaren måste vara tillräckligt insatt i utbildningens syfte och mål för att kunna ge den studerande passande arbetsuppgifter. Handledaren måste också ha tillräckliga pedagogiska kunskaper för att kunna anpassa sin handledning efter den studerandes behov och i förhållande till kursplanen.

Vi har lämnat tre rekommendationer inom området handledarkompetens. I samtliga dessa tre fall har vi sett att utbildningsanordnaren inte vet tillräckligt mycket om handledaren för att kunna avgöra om denne har tillräcklig kompetens för handledaruppdraget. Utbildningsanordnaren behöver därför utveckla arbetsätt och rutiner som gör det möjligt att bedöma handledaren.

Utbildningsanordnaren ska vid behov kunna erbjuda kompetensutveckling för handledarna. Det är vanligt att utbildningsanordnare inför LIA bjuder in handledare till

informationsdagar eller regelrätta utbildningsdagar, men de tycker ofta att det är svårt att motivera handledarna att delta.

När det fungerar bra:

En utbildningsanordnare upptäckte efter några år att de fler och fler av de handledare de kom i kontakt med inför LIA-kurserna hade gått utbildningen vid ett tidigare tillfälle. För att säkerställa god handledarkompetens även i framtiden lade man därför in en kortare handledarutbildning i utbildningen.

En annan utbildningsanordnare anordnar regelbundet handledarutbildning under en heldag och för att locka handledare dit kombinerar man utbildningen med någon annan attraktiv aktivitet som t.ex. gästföreläsningar eller studiebesök.

Kvalitetskriterium 4: Rättvis och rättvisande bedömning

Kriteriet "Rättvis och rättvisande bedömning" handlar om att utbildningsanordnaren efter LIA ska sätta betyg utifrån tydliga kursmål och betygskriterier som är utformade i relation till målen. Eftersom det främst är handledaren som bedömer den studerandes arbete under LIA, måste utbildningsanordnaren se till att det blir möjligt för handledaren att ge ett heltäckande och korrekt underlag för betygssättningen.

Vi har gett tjugo rekommendationer kring bedömning och betygssättning. Den vanligaste rekommendationen var att utbildningsanordnaren bör utveckla kursplanens betygskriterier, så att det finns en tydlig relation till kursmålen och så att bedömningen enbart kommer att handla om den studerandes arbetsinsatser under LIA.

När det fungerar bra:

Under en av kvalitetsgranskningarna konstaterade utredaren att betygskriterierna i kursplanen för LIA handlade om hur den studerande skulle redovisa sina erfarenheter under LIA, och inte om vad den studerande hade lärt sig under LIA.

När utredaren besökte utbildningen för att diskutera sin granskningsrapport, berättade utbildningsanordnaren att de var nöjda med betygskriterierna och tyckte att de fungerade väl. Under diskussionen kom det fram, att det utbildningsanordnaren egentligen var nöjd med, var att alla studerande redovisade sina LIA-uppgifter i tid och att det därför blev enkelt att jämföra deras redovisningar i samband med betygssättningen. Det visade sig också att utbildningsanordnaren vid betygssättningen egentligen inte tog hänsyn till hur den studerande hade genomfört sina arbetsuppgifter under LIA. Handledarens bedömningsunderlag användes mest för att ta reda på om den studerande hade fungerat bra på arbetsplatsen. Utredaren fattade därför beslut med en rekommendation att utbildningsanordnaren skulle formulera nya betygskriterier, avsedda att mäta den studerandes kunskaper och färdigheter i förhållande till kursmålen.

Med hjälp av högskole- och skolrepresentanterna i ledningsgruppen såg utbildningsanordnaren över kursmålen och förtydligade dem, så att varje lärandemål handlade om en kunskap eller färdighet som den studerande skulle tillägna sig under LIA. Med hjälp av en enkel matris, tog de sedan fram betygskriterier för de olika betygsstegen. Eftersom sammanställningen blev både enkel och överskådlig, blev det också enkelt att förstå målen för LIA och vad den studerande ska göra för att få ett visst betyg.

Kvalitetskriterium 5: Ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete

Det sista kvalitetskriteriet handlar om att det ska finnas metoder för systematisk kvalitetssäkring av organisering och genomförande av LIA. Kvalitetssäkringen ska bygga på synpunkter och erfarenheter från studerande, LIA-företag och handledare och ska

omfatta hela processen, från de tidiga förberedelserna till anskaffning av LIA-platser och genomförandet av kursen. Inom yrkeshögskolan är det ledningsgruppen som ansvarar för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs.

Under granskningarna har vi sett att anordnarna ofta genomför någon form av uppföljning, där de genom kursvärderingar i enkätform, eller genom samtal, tar reda på hur de studerande har uppfattat sin LIA. Även om det inte är lika vanligt, förekommer det också att utbildningsanordnaren följer upp handledarnas synpunkter. I de flesta fall presenterar utbildningsanordnaren resultaten för ledningsgruppen. Däremot analyserar ledningsgruppen inte alltid resultaten, och många gånger är det inte tydligt i vilken utsträckning utvärderingarna används för att förbättra utbildningen. Ofta går det heller inte att ta reda på om förändringar som gjorts grundas på utvärderingsresultat.

De åtta rekommendationer vi har gjort i förhållande till kvalitetsarbetet handlar alla om bristande systematik, om att utbildningsanordnaren behöver förbättra metoder och rutiner för uppföljning och utvärdering så att det blir möjligt att använda resultaten för att förbättra utbildningen. Rekommendationerna gäller också att ledningsgruppen behöver ta större ansvar för kvalitetsarbetet.

När det fungerar bra:*Exempel 1:*

En utbildningsanordnare arbetar systematiskt med sitt kvalitetsarbete på så sätt att de har en fastslagen och tydlig struktur, presenterad på utbildningsanordnarens hemsida, för hur man sätter mål, utvärderar måluppfyllelse och, vid behov, reviderar mål eller arbetssätt. Ledningsgruppen är aktiv i hela kvalitetssäkringsprocessen, vilket också avspeglas i protokollen från ledningsgruppen. I protokollen kan man se de revideringsbeslut som fattats utifrån genomförda utvärderingar och vem som ansvarar för beslutets genomförande och vilken tidsplan som gäller.

De studerande utvärderar regelmässigt sina LIA-arbetsplatser både genom enkäter efter LIA-kursen och genom personliga samtal med utbildningsledaren under och efter LIA-kursen.

Handledarna får också besvara en enkät där de får beskriva hur de ser på LIA-processen, allt från den information som de fick innan LIA till hur den studerande fungerade under LIA. I enkäten kan handledarna även framföra synpunkter på vad utbildningsanordnaren bör göra för att förbättra förutsättningarna för LIA.

Exempel 2:

En annan utbildningsanordnare har en tydlig struktur för sitt kvalitetsarbete, med återkommande sekvenser av planering, genomförande, utvärdering och revision. Detta "kvalitetshjul" beskriver utbildningsanordnaren i ett antal styrdokument för olika processer i utbildningen, inklusive LIA.

Utvärderingarna involverar samtliga aktiva aktörer och grupper i utbildningen, inklusive LIA-handledare. Utvärderingar presenteras regelmässigt för ledningsgruppen och används, för att utveckla och förbättra verksamheten.

6.1.2 Enkäter bland studerande, handledare och ledningsgrupper

Vad tycker då handledare och studerande, som ju är de som är direkt inblandade i genomförandet av LIA? Som vi nämnde i avsnitt 4.2, har vi använt oss av enkäter för att samla in synpunkter på LIA och på hur kursen genomförs från LIA-handledarna och från de studerande. Vi har också använt enkäter för att undersöka hur ledningsgruppernas arbetslivsrepresentanter uppfattar organiseringen av LIA.

När vi har gjort granskningarna, har vår utgångspunkt varit dels information om utbildningarna som vi har i våra register, dels kompletterade information och en självvärdering som vi har fått från utbildningsanordnaren i samband med granskningen. Om vi har behövt förtydliganden eller kompletteringar har vi intervjuat utbildningsledaren och ibland också ledningsgruppens studeranderepresentant. Eftersom den skriftliga informationen i första hand ger utbildningsanordnarens bild, har vi använt enkäterna för att bredda bilden genom att tillföra de studerandes, handledarnas och arbetslivsrepresentanternas perspektiv.

I samband med kvalitetsgranskningen använder vi enkätsvaren främst för att belysa den information vi samlar in från andra källor. Enkätresultaten använder vi också som underlag för vår dialog med utbildningens ledningsgrupp, då vi tar upp våra preliminära granskningsresultat. Vi tar då till exempel upp sådant där den bild enkäterna ger skiljer sig från den vi skapar utifrån andra källor, eller sådant där enkäterna antyder att de olika gruppernas uppfattningar om en viss sak skiljer sig från varandra. De bedömningar vi har gjort i samband med en enskild granskning grundar sig i första hand på den skriftliga informationen och på uppgifter som vi fått vid intervjuer. Enkätresultaten ligger aldrig ensamma till grund för de bedömningar och rekommendationer vi gör vid granskningen.

Vi har också sammanställt samtliga enkätsvar. Sammanställningen har vi använt för att få en uppfattning om hur studerande, handledare och ledningsgruppsrepresentanter ser på LIA och om de är nöjda med hur LIA genomförs. Vi tar fasta på de svarandes attityder, till exempel om de tycker att utbildningen ger de studerande en kompetens som motsvarar arbetslivets behov, eller om de studerande känner sig säkra på att klara av att arbeta inom yrkesområdet då de är klara med sin utbildning. Sammanställningen har vi i första hand använt för vår övergripande bedömning av hur LIA fungerar i de granskade utbildningarna, utan att göra någon koppling till en enskild utbildning.

Om du vill veta mer, kan du läsa om enkätresultaten i bilaga1.

6.1.3 Beslut efter återrapportering

Vid årsskiftet hade vi fattat beslut efter återrapportering i tolv ärenden. Samtliga dessa ärenden avslutades, eftersom vi har bedömt att de förändringar utbildningsanordnaren har gjort, eller planerar att göra, kommer att lösa de problem vi påpekat under granskningarna.

När vi har träffat ledningsgrupperna för dialog, har vi uppfattat att de instämmer i våra bedömningar och tycker att våra rekommendationer är rimliga, vilket vi tror har stor betydelse för följsamheten.

7 Sammanfattande reflektioner

7.1 Tillsynen ger möjlighet att göra rätt från början

Det viktigaste syftet med tillsynen är att anordnarna ska komma tillrätta med brister som kan finnas i verksamheten men också att ta tillvara det som redan fungerar bra.

Vid sammanställningen av 2014 års tillsyn kan vi konstatera att vi har blivit bättre på att identifiera brister tidigt, som sedan snabbt rättas till av utbildningsanordnarna. Därmed har vi kommit ytterligare en bit på vägen mot målet att utbildningarna följer regelverket, från början till slutet.

Mycket av den kritik som lämnas i tillsynen har sin grund i okunskap och flertalet utbildningsanordnare åtgärdar brister omgående. Därför är transparens i tillsynen viktig för att underlätta för utbildningsanordnaren att göra rätt. Utbildningsanordnaren ska vara väl införstådd i vad som kommer att granskas, vilka bedömningar som har gjorts i tillsynen och varför. Därför införde vi en ny rutin i 2014 års planerade tillsyn. En sammanställning av vilka områden som har granskats och om författningarnas krav har bedömts vara uppfyllda skickas numer alltid i samband med att ett tillsynsbeslut fattats.

Ett större fokus har också lagts på dialog i tillsynen. Ökad dialog har varit ett önskemål som utbildningsanordnarna tydligt lyfte fram i enkätuppföljningen av 2013 års tillsyn. Vi tror också att det är avgörande att utbildningsanordnaren förstår och godtar myndighetens bedömning för att bristerna ska rättas till snabbt och effektivt. Dialogen i tillsynen är en förutsättning för ömsesidig förståelse.

Om utbildningsanordnaren inte förstår våra beslut, inte kan följa dem eller inte vill godta myndighetens bedömning i tillsynen kan den leda till sanktioner. Denna väg vill vi förstås undvika om möjligt. Sanktioner har också varit mycket ovanliga i myndighetens tillsyn. Under 2014 års tillsyn har sanktioner endast varit aktuellt i ett fall. Det aktuella fallet innebar att myndigheten höll inne statsbidraget till en utbildningsanordnare som inte rättat till omfattande brister, trots upprepade uppmaningar från myndigheten.

Tillsyn dokumenterar utbildningarnas genomförande

I likhet med de andra tillsynsmetoderna, fokuserar tillsyn på förekommen anledning främst på att rätta till fel i pågående utbildningar. Tillsynens funktion är också att dokumentera de brister som har påverkat utbildningarnas genomförande. Inom tillsyn på förekommen anledning har vi därför granskat signaler om brister i de delar av utbildningar som har avslutats och även i utbildningar som inte längre var verksamma

Anordnarna tycker att tillsynen gör utbildningar bättre

För att följa upp hur utbildningsanordnare ser på tillsynen genomfördes en utbildningsanordnarenkät hos de utbildningsanordnare vars utbildningar var föremål för tillsyn under 2014. Utbildningsledare för 264 utbildningar fick möjligheten att anonymt svara på sju frågor om myndighetens tillsyn. Svarsfrekvensen var 68 procent. Bland de utbildningsanordnare som svarade hade 176 fått inledande tillsyn och 88 hade fått regelbunden tillsyn. Vi ställde samma sju frågor till alla deltagare. Sex av frågorna var de samma som ställdes i föregående års enkät. Fråga sju, ny för i år, frågade efter förslag till förbättringar.

I enkäten fick den svarande gradera sitt svar utifrån en sexgradig skala, från att man inte håller med alls till att man håller med helt. Sammanställningen visar på att utbildningsledarna i väldigt hög utsträckning förstår syftet med tillsynen och nöjda med informationen och bemötandet. Utbildningsanordnare tycker också att de fick möjligheten att bemöta myndighetens synpunkter. Med hänsyn till att en av tillsynens främsta funktioner är att skapa förståelse för regelverkslevnad är det tillfredställande att notera att i de fallen där kritik framfördes, höll de flesta utbildningsanordnare med om kritiken.

Kontentan av kommentarerna och av de fria svaren var nästintill unisont. Anordnarna uppskattar möjligheten till dialog med myndigheten och de efterlyser en mer kommunikativ och resonerande tillsyn.

Erfarenheterna från tillsynen på förekommen anledning pekar på behovet av andra insatser

Vad gäller erfarenheterna från tillsyn på förekommen anledning, ser vi för andra året i rad att LIA och betygssättning förekommer bland de områden där myndigheten finner oftast skäl att rikta kritik. Samtidigt har vi god anledning att tycka att följsamheten hos utbildningsanordnare generellt sett är väldigt god. Därför bör vi kanske fundera på om insatser utöver tillsynen behövs för att snabbare bidra till att förbättra utbildningarnas genomförande på de över åren mest kritiserade områdena.

Vi vet sedan tidigare att det finns väldigt många olika sätt att organisera och genomföra yrkeshögskoleutbildningar. Våra utredningar på området organisation/daglig ledning har visat att utbildningsledarens roll i vissa fall kan vara svår att precisera och definiera. I ett antal beslut i tillsynen på förekommen anledning har vi behövt definiera det ansvar som en utbildningsledare ska axla. Redan idag finns det utbildningar som ägnar sig åt att utveckla utbildningsledarens roll. Vi har deltagit i dessa insatser och ser väldigt positivt på ambitionen att tydliggöra och stärka kunskaperna om vad som krävs av utbildningsledare.

Utbildningsanordnare dubbelkollar sina rekvisitioner

Den ekonomiska granskningen har de senaste två åren utvecklats genom ett närmare samarbete med de andra tillsynsformerna och med studiedokumentationen. Granskningen har bidragit till ett allmänt större fokus på korrekt hantering av statsbidrag. Som en del av detta har vi under 2014 kunnat notera att utbildningsanordnare självmant betalar tillbaka statsbidrag som har rekviderats på felaktiga grunder.

Alla har nytta av ändamålsenlig dokumentation

Många omständigheter som slutar i en anmälan om brister, har sin grund i särskilda individuella lösningar och överenskommelser mellan en studerande och en utbildningsanordnare. När dessa individuella lösningar eller överenskommelser inte lever upp till förväntningarna, leder detta ofta till en konflikt mellan utbildningsanordnaren och den studerande. Vår övergripande erfarenhet från årets tillsyner på förekommen anledning är att anordnarna sällan dokumenterar de individuella lösningarna tillräckligt noggrant och utförligt. Brist på tillräcklig dokumentation gör det svårt för utbildningsanordnaren, den studerande och för myndigheten att kunna fastställa vad som borde ha hänt och vad som faktiskt skedde. I några av våra ärenden har vi riktat kritik mot utbildningsanordnare just på grund av undermålig dokumentation. Behovet av att dokumentera är exceptionellt stort i de fall som rör frågor om värdegrund, likabehandling och eventuella disciplinära åtgärder.

7.2 LIA genomförs med tillräcklig kvalitet

Vad kan vi då säga för att sammanfatta det vi sett under årets kvalitetsgranskningar? Det som är mest framträdande är att det finns stora kvalitetsskillnader mellan enskilda utbildningar. Några utbildningar sköts exemplariskt, men det vanligaste är att utbildningarna behöver förbättras inom ett eller flera områden.

Sammantaget bedömer vi att LIA genomförs med tillräcklig kvalitet. Så gott som alla utbildningar har upprättat planer och rutiner för hur LIA ska organiseras och för hur ansvaret ska fördelas mellan utbildningsanordnare och studerande. Det finns också rutiner för hur LIA ska följas upp och utvärderas. Vi har sett att utbildningarnas övergripande mål och innehållet i LIA för det mesta stämmer överens. Anordnarna är ofta noga med att informera de studerande inför LIA, och de är också medvetna om att de som utbildningsanordnare har ansvar för att alla studerande får en LIA-plats.

De studerande är i stort sett nöjda med sina handledare och tycker att de är kunniga

inom yrkesområdet och att handledningen fungerar bra. Handledarna själva upplever att de förstår vad handledningen går ut på och känner att de har tillräcklig kompetens för uppdraget. När LIA är avslutad, följer de flesta utbildningsanordnare upp kursen genom enkäter där studerande och LIA-arbetsplatser deltar, och studerande och ledningsgrupp informeras om resultaten. Det är vanligt att ledningsgruppen pratar om utvärderingsresultaten och använder dem för att utveckla och förbättra LIA och utbildningen som helhet.

Enkätssammanställningen visar att majoriteten av de studerande efter LIA känner sig säkra på att kunna arbeta inom det yrkesområde utbildningen förbereder för. De studerande, handledarna och ledningsgruppsmedlemmarna är ganska nöjda med hur LIA fungerar och alla tre grupperna tycker att LIA är ett viktigt inslag i utbildningen, både för att lära nytt och för att bygga nätverk.

Denna huvudsakligen positiva bild är densamma som i den kvalitetsgranskning av LIA vi gjorde 2013, och som vi redovisade i rapporten *Lärande i arbete – en katalysator för yrkeskunnande*.⁵ I rapporten drar författaren slutsatsen att LIA generellt genomförs med god kvalitet, men att det finns stora skillnader mellan olika utbildningar. Författaren påpekar samtidigt att det är oklart vad som menas med "kvalitet i LIA", eftersom målformuleringarna är oklara. Denna oklarhet kan vi spåra också i de granskningar vi gjorde under 2014; till exempel uppger bara en tredjedel av de studerande att de tillsammans med sin handledare har gått igenom hur kursmålen ska tolkas i förhållande till LIA-platsens arbetsuppgifter, samtidigt som mer än två tredjedelar anser att LIA-platsen har gett dem förutsättningar att nå kursmålen.

Vi kan alltså inte utifrån granskningarna säga säkert om alla LIA-platser varit lämpliga och om alla studerande haft möjlighet att nå målen för LIA.

Som vi redan har nämnt, finns det stora skillnader mellan utbildningarna och de problemområden som rapporten från 2013 upptäckte, kunde vi se också i årets granskningar:

- Det stöd de studerande får från utbildningsanordnaren då de ska hitta en lämplig LIA-plats varierar i omfattning; där vissa utbildningsanordnare har ett stort nätverk och en "bank" av lämpliga företag som tagit emot studerande tidigare, lämnar andra utbildningsanordnare de studerande i stort sett ensamma i sökandet. Det är också vanligt att den studerande har huvudansvaret för att informera LIA-arbetsplatsen om målen för LIA.
- Utbildningsanordnarens samverkan med LIA-arbetsplatserna har naturligtvis också betydelse för kvaliteten på handledningen under LIA. Även om många utbildningsanordnare känner till handledarna och deras kompetens, så verkar detta i första hand bero på att företaget tidigare tagit emot studerande för LIA, och att utbildningsanordnaren därför har tillgång till tidigare studerandes synpunkter på LIA-arbetsplatsen och på handledaren. Utbildningsanordnarens kännedom bygger alltså mer på tidigare kontakter, än på ett arbetssätt som gör det möjligt att i förväg bedöma om handledaren har tillräcklig kompetens.
- Samverkan mellan utbildningsanordnaren och LIA-arbetsplatserna har också betydelse för bedömning och betygssättning, så tillvida att handledaren måste få tillräckligt stöd från utbildningsanordnaren för att kunna bedöma den studerandes arbetsinsatser i förhållande till kursmål och betygskriterier. Det är helt visst en utmaning att skriva kursmål för LIA – kursmålen måste på en gång vara tillräckligt generella för att kunna tillämpas på många olika arbetsplatser, och tillräckligt specifika för att möjliggöra en rättssäker bedömning. Men detta faktum gör det ännu viktigare för utbildningsanordnaren att vara särskilt omsorgsfulla, både då det gäller att ta fram kursmål för LIA och då det gäller att se till att

⁵ Rapport *Lärande i arbete – en katalysator för yrkeskunnande*, Myndigheten för yrkeshögskolan 2013. (Tillgänglig 2015-02-14 <https://www.myh.se/Publikationer/Larande-i-arbete---En-katalysator-for-yrkeskunnande/>)

studerande och handledare har förstått målen. Om kursmålen är vaga, blir det naturligtvis svårt att utforma tydliga betygskriterier, vilket öppnar för godtycke vid bedömningen. Resultatet blir bristande rättssäkerhet för de studerande.

- I de granskningar vi har genomfört under året, har vi sett att anordnarna så gott som alltid genomför någon form av utvärdering av LIA-kurserna, ofta i form av en kursutvärdering. Däremot är det inte så vanligt att utbildningsanordnaren utvärderar sitt arbetssätt – till exempel sin samverkan med LIA-företagen – eller om alla LIA-platser har gett de studerande förutsättningar att nå kursmålen. Liksom rapporten från 2013 kan vi konstatera att anordnarnas kvalitetsarbete sällan utgår från uppsatta kvalitetsmål och inte heller har en strategisk inriktning som kan säkerställa att utbildningen motsvarar arbetslivets kompetensbehov.

Vi har inte genomfört tillräckligt många granskningar för att kunna säga säkert om det finns samband mellan omfattningen av utbildningsanordnarens samverkan med LIA-arbetsplatserna, och kvaliteten i LIA. Det är intressant att LIA-handledarna, enligt enkätresultaten, är mindre positivt inställda till LIA jämfört med de studerande och särskilt jämfört med arbetslivsrepresentanterna.

Enkätresultaten antyder, tillsammans med de observationer vi gjort i samband med granskningarna, att arbetslivsrepresentanterna är mera positiva helt enkelt därför att de har bättre kunskaper om utbildningens innehåll och syfte. Följdfrågan blir då ifall de studerande och handledarna är tillräckligt insatta i kurs- och utbildningsmål – och följaktligen också om utbildningsanordnarens förberedelser och samverkan med LIA-företagen inför LIA varit tillräckliga.

Trots bristerna bedömer vi sammantaget att LIA genomförs med tillräcklig kvalitet i de granskade utbildningarna. Vi grundar vår bedömning på följande:

- Antalet utbildningar som fungerar tillräckligt väl är betydligt större än antalet utbildningar där vi har uppmärksammat kvalitetsbrister kopplade till hur LIA genomförs
- LIA uppfyller generellt sitt mål, nämligen att ge den studerande möjlighet att fördjupa och utveckla sina kunskaper och förmågor på en arbetsplats och därmed att förbereda sig för arbetslivet
- Majoriteten av de studerande tror att de kommer att klara att arbeta inom yrkesområdet när de har slutat sin utbildning
- Studerande och handledare är till övervägande del är nöjda med hur LIA genomförs och majoriteten av de studerande anser att den LIA-plats de haft har gett dem förutsättningar att nå kursmålen

Anordnarna följer rekommendationerna efter kvalitetsgranskning

De återrapporteringar som var klara vid årsskiftet visar att några av anordnarna har genomfört genomgripande förändringar. I de fall återrapporteringarna består av planer för kommande åtgärder, måste vi följa upp senare för att veta vad som hänt efter granskningarna.

Den bild vi för närvarande har är att de rekommendationer vi har lämnat efter kvalitetsgranskningarna överlag tas på allvar, och att de heller inte ifrågasätts i någon högre grad. En viktig förklaring till denna förmodade lyhördhet – och troliga följsamhet – kan vara att både utbildningsanordnare och ledningsgrupper är involverade under hela granskningsarbetet.

Inför kvalitetsgranskningen har de organisationer som företräder utbildningsanordnare haft möjlighet att lämna synpunkter på kvalitetskriterierna i samband med att vi satte igång kvalitetsgranskningarna. Ledningsgruppen för den granskade utbildningen involveras både genom den enkät som går ut till arbetslivsrepresentanterna och genom den diskussion vi för med hela ledningsgruppen när vi presenterar våra preliminära granskningsresultat. Vid den diskussionen har ledningsgruppen möjlighet att korrigera det de uppfattar som brister i granskningen men även diskutera relevansen i de bedömningar

och eventuella rekommendationer vi för fram. Genom denna öppna dialog under hela granskningsprocessen, både med utbildningsanordnare och med ledningsgrupper, är det lättare att skapa samförstånd kring kvalitetshöjande åtgärder i de granskade utbildningarna.

7.3 Brister som återkommer i både tillsyn och kvalitetsgranskning

Erfarenheterna från tillsynen på förekommen anledning och från de frågor som har kommit in till myndigheten pekar på att hanteringen av LIA, i synnerhet av LIA-platsanskaffningen inte är så självklar som den borde vara. Besluten i anmälningsärenden visar på att det fortfarande finns utbildningar som påbörjar LIA-kurser utan att ha LIA-platser till alla de studerande. Av frågorna att döma får de studerande inte alltid riktig information om utbildningsanordnarens skyldigheter vid LIA-platsanskaffning. Också i samband med kvalitetsgranskningen, utifrån kommentarer vi fått i studerandenkäten, förstår vi att anskaffningen av LIA-platser inte alltid fungerar. I sin självvärdering besvarar utbildningsanordnaren frågan om vad som händer om någon studerande inte får LIA-plats, men här saknar vi indikationer på att studerande inte får plats. Det kan finnas anledning att i framtiden genomföra riktade granskningsinsatser inom detta område.

Ett annat granskningsområde där tillsynsbesluten och de studerandes frågor tyder på ett utvecklingsbehov är kunskapsprövning och betygssättning. Att detta område är problematiskt kunde vi se också i våra kvalitetsgranskningar, där brister beträffande bedömning och betygssättning var vanliga. Den styrkedja som börjar med kursplaner, som omvandlar kunskapsmålen till betygskriterier för betygsstegen Godkänt och Väl godkänt, är inte alltid så transparent som vi skulle önska. Som en konsekvens av detta ser vi fall där formerna för kunskapskontroll och betygskriterierna blir föremål för diskussion och även för kritik. De senaste årens tillsyn har haft stor fokus på utformningen och innehållet i kursplanerna. Detta arbete bör fortsätta för att vi ska kunna bidra till att utbildningarnas genomförande ska vara transparent och rättsäkert, något som i stor utsträckning vilar på tydliga kursplaner.

8 Vad kan man tänka på som utbildningsanordnare?

Följ utbildningsplanen när ni ställer krav på särskilda förkunskaper och gör urval
Ibland blir det tydligt redan när ansökningarna från de som vill gå utbildningen kommer in, att kraven på särskilda förkunskaper eller sättet att göra urval inte blev som man tänkte sig. Men tänk på att ni inte kan ändra inte reglerna när processen är igång. Låt istället ledningsgruppen utvärdera efter antagningen. Om ni inte tycker att de riktlinjer ni satte upp har gjort att rätt studerande antagits, så kan ni besluta om att ansöka om ändring av utbildningsplanen hos oss.

Var beredda att förklara varför de studerande fått en plats på utbildningen

Det är många som kan vilja veta varför det blev just de studerande som började utbildningen som fick en plats. Det kan vara andra som sökt eller är intresserade av att söka till utbildningen, ni själva när ni utvärderar och myndigheten när vi utvärderar och granskar utbildningen. Ledningsgruppen som ska anta de studerande behöver också ett bra underlag för att kunna fatta ett medvetet beslut.

Var därför väldigt noga med att förklara vägen fram till antagning i en lättillgänglig sammställning av alla sökande. Varför är en sökande behörig; var det ett gymnasiebetyg eller en bedömning av någon annan merit eller kompetens som avgjorde bedömningen? Hur högt hamnade en sökande i rangordningen i urvalet och varför? Var det resultatet på ett särskilt prov eller lång arbetslivserfarenhet som avgjorde?

Planera in ledningsgruppens beslut om antagning i god tid

Utbildningens ledningsgrupp ska anta de studerande. Det kan inte någon annan göra. För att ledningsgruppen ska hinna fatta beslut om antagning innan de som sökt får besked, krävs framförhållning. Antagningen måste dessutom oftast göras under sommarmånaderna. Därför måste det finnas en tidplan som alla känner till i förväg.

Om ledningsgruppen inte kan träffas fysiskt, är det dessutom särskilt viktigt att underlaget är tydligt och att det finns möjlighet att ställa frågor och diskutera beslutet också på distans.

Se till att det är klart från början hur ni prövar vad den studerande lärt sig

Redan innan utbildningen börjar ska det vara bestämt hur ni ska pröva vad den studerande lärt sig i varje kurs. Det ska till inte vara upp till en lärare eller handledare att bestämma när kursen börjar om kunskaper ska kontrolleras genom till exempel skriftlig tentamen eller ett praktiskt prov. Rättesnöret ska vara att sättet att pröva vad den studerande lärt sig vara nära kopplat till vad man ska lära sig. Ledningsgruppen ska också kunna styra hur kontrollen går till. Den som börjar en utbildning ska veta detta långt i förväg.

Tala om vad den studerande ska kunna eller kunna göra för att för att få Godkänt eller Väl godkänt

Ett utmärkt sätt att gå tillväga är att utgå ifrån kursens kunskapsmål. Tänk igenom vad den studerande måste kunna eller kunna göra för att ha uppnått målen och bli godkänd. Nästa steg är att fundera kring är vilka kunskaper och färdigheter som utmärker ett väl godkänt resultat.

Använd inte närvaro i undervisning eller generella krav andel rätt på prov som betygsriterier i kursplanerna. Detta är inte i sig mått på kunskap eller färdigheter.

Ställ inte krav på inköp

Tänk på att utgångspunkten är att utbildningen ska vara avgiftsfri⁶. Böcker och andra läromedel ska den studerande bekosta själv. Ni som utbildningsanordnare kan förstås

⁶ Gäller utbildningarna inom yrkeshögskolan som får statsbidrag eller särskilda medel.

sälja till exempel bokpaket eller kompendier till de studerande. Men tänk då på att det ska vara frivilligt för den studerande att köpa materialet och att inte ta mer betalt än vad det kostat er att själva köpa in eller att ta fram materialet.

Om det behövs material, redskap eller datorer i undervisningen ska ni se till så att detta finns utan kostnad. Samma sak gäller om det krävs skyddslagar kräver att den studerande har skyddsskor eller liknande, eller måste göra hälsoundersökning under utbildningen. Ofta vill den studerande ha sina egna skor, behålla något som man tillverkat eller ta hem en dator och ha den som sin egen. I dessa fall får den studerande själv stå för inköp och kostnader.

Bilaga 1

Enkäter bland studerande, handledare och ledningsgrupper

Enkäterna skickades ut direkt efter LIA-kursens slut. De som har svarat, har tagit ställning till en rad påståenden genom att markera en siffra mellan 1 och 6, där 1 motsvarar "instämmer inte alls" och 6 motsvarar "instämmer helt". Förutom att enkäterna har använts i enskilda granskningar, har vi också sammanställt enkätsvaren för respektive grupp. Sammanställningen omfattar svar från totalt 688 handledare, 580 studerande respektive 191 arbetslivsrepresentanter, vilket motsvarar svarsfrekvenser på 65, 57 respektive 65 procent. De siffror vi redovisar representerar andelen av de svarande som har angett svarsalternativ 5 eller 6, vilket vi tolkar som att de instämmer i de påståenden de tagit ställning till.

Vår avsikt är inte att ge en heltäckande redovisning av resultaten, utan vi gör några nedslag för att illustrera de observationer vi gjort under granskningarna, och som haft betydelse för våra bedömningar av utbildningarnas kvalitet.

Studerande är ofta nöjda med sin LIA-plats

Ett av de viktigaste kraven man kan ställa på ett bra genomförande av LIA, är att utbildningsanordnare, studerande och handledare ska vara överens om vad den studerande ska lära sig under LIA. Detta innebär att de måste gå igenom hur kursmålen ska tolkas i förhållande till de arbetsuppgifter som förekommer på de olika LIA-arbetsplatserna.

Bara en tredjedel av de studerande, och hälften av handledarna, säger att de har diskuterat hur kursmålen ska tolkas i förhållande till de arbetsuppgifter som förekommer på arbetsplatsen. Ändå tycker två tredjedelar av de studerande, och drygt hälften av handledarna, att kursmålen för LIA varit tydliga, och två tredjedelar av handledarna tycker att det varit lätt att hitta lämpliga arbetsuppgifter åt den studerande. Kommentarer som de studerande har lämnat i enkäten visar att de studerande ibland har arbetsuppgifter som svarar mot den skolförlagda utbildningen, och ibland inte alls:

"Redan efter en vecka på LIA-platsen hade jag använt saker jag lärt mig i alla kurser vi haft hittills."

"Eftersom jag inte fick arbeta med det vi utbildar oss till på min LIA [...]"

Oavsett om de studerande själva sökt sin LIA-plats eller de fått sig en plats tilldelad, är de ungefär lika nöjda med den plats de haft: sju av tio av de som sökt själva och åtta av tio av de som fått sig en plats tilldelad, anser att den LIA-plats de haft, gav dem förutsättningar att nå kursmålen.

Skillnader i upplevelsen av tillgång till LIA-platser

I enkäterna har vi tagit reda på hur det går till när de studerande får LIA-platser. Det absolut vanligaste är att den studerande själv söker sin LIA-plats – detta gäller för åtta av tio. I studerandegruppen som helhet anser bara fyra av tio att det funnits tillräcklig tillgång till lämpliga LIA-platser. När ledningsgruppernas arbetslivsrepresentanter tar ställning till tillgången till "relevanta LIA-platser", uppger åtta av tio att det finns tillräckligt många. Det finns alltså en betydande skillnad i hur grupperna ser på tillgången till LIA-platser.

De studerande hade möjlighet att lämna kommentarer i enkäten⁷, och dessa visar att det inte varit lätt för alla att hitta en LIA-plats:

⁷ 77 studerande har använt sig av möjligheten att lämna en kommentar kring anskaffning av LIA-platser.

”Det var väldigt svårt att få tag i en LIA-plats. Skolan hade för få kontakter ...”
 ”Sökte LIA-plats hos ca 30 företag innan jag fick en plats”.

Kommentarerna visar också att det förekommer att studerande faktiskt inte får någon LIA-plats⁸:

”7 personer fick stanna kvar i skolan, medan resten av klassen var på LIA.”
 ”Fick ingen LIA-plats 2 av de planerade 6 veckorna”

Grunden för att utbildningsanordnare, studerande och handledare ska få en gemensam bild är naturligtvis att utbildningsanordnaren tar sitt ansvar för att samverka med LIA-företagen och för att informera studerande och handledare. Enligt enkätsvaren anser ungefär hälften av handledarna att de känner till utbildningen som helhet. I de flesta fall har utbildningsanordnaren inte kontakt med vare sig studerande eller med handledare under LIA, i båda grupperna uppger åtta av tio att de ”aldrig” eller ”någon enstaka gång” haft kontakt med utbildningsanordnaren under LIA.

Enligt studerandeenkäten anser knappt hälften att de har haft tillräckligt stöd av utbildningsanordnaren då de sökte LIA-plats. Trots svårigheterna är det bara en av tio av dem som sökt sin plats, som hellre hade blivit tilldelade en plats. Men de två av tio som har blivit tilldelade en plats av utbildningsanordnaren är också nöjda, och bara en av tio hade föredragit att själv söka sin LIA-plats.

LIA-handledarnas kompetens

Vi ville ta reda på vilken erfarenhet LIA-handledarna har, och har därför ställt en rad bakgrundsfrågor i handledarenkäten. Sammanställningen beskriver handledarna så här:

- handledarna har i genomsnitt drygt femton års yrkeserfarenhet
- åtta av tio har tidigare erfarenhet av handledning, och sex av tio har erfarenhet av att handleda studerande under LIA
- fyra av tio har någon form av handledarutbildning, men andelen varierar kraftigt mellan utbildningsområdena
- hälften av handledarna är kvinnor och hälften är män, men könsfördelningen följer utbildningens inriktning – till exempel i vårdutbildningar, där de flesta i yrket och de flesta studerande är kvinnor, är också handledarna till övervägande del kvinnor
- ungefär hälften av handledarna är chefer, eller har annan arbetsledande befattning, men också i detta avseende varierar andelen mellan utbildningsområdena

De studerande är överlag nöjda med sina handledare. Åtta av tio anser att handledaren varit kunnig, även om bara lite drygt hälften anser att handledaren varit insatt i utbildningen. Handledarna gör samma bedömning, åtta av tio anser att de har tillräcklig kompetens för att vara handledare och drygt hälften uppger att de varit insatta i utbildningen som helhet.⁹ Ungefär sex av tio anser att förväntningarna på dem som handledare har varit tydliga.

När det gäller bedömning av den studerandes arbete under LIA, anser bara drygt hälften att de fått ett bra bedömningsunderlag från utbildningsanordnaren. Bara drygt fyra av tio av de studerande säger sig förstå varför de fått ett visst betyg på LIA-kursen.¹⁰

⁸ Under de granskningar som avslutades före årsskiftet har det inte av andra delar i granskningsunderlaget kommit fram att studerande inte fått LIA-plats.

⁹ Siffran grundar sig på svar från en delmängd av respondenterna, 248 personer.

¹⁰ Siffran kan vara missvisande låg. Under granskningsperioden har vi fått signaler att vi i några fall har skickat ut enkäten så tidigt, att de studerande helt enkelt inte har hunnit få sitt betyg.

Kvalitetssäkring av LIA

Vi har också ställt frågor kring kvalitetssäkring till arbetslivsrepresentanterna i ledningsgrupperna. Drygt hälften säger sig ha medverkat till att ta fram rutiner för kvalitetssäkring av LIA. Sju av tio uppger att de tagit del av utvärderingsresultat i förhållande till LIA, och att resultaten har använts för att förbättra utbildningen.

Fem av tio studerande, och lika många handledare uppger att de har deltagit i en utvärdering som utbildningsanordnaren har genomfört. Bland handledarna uppger tre av tio att de haft möjlighet att lämna synpunkter på utbildningens skolförlagda delar.

Majoriteten positiva till LIA

Ett övergripande resultat av enkäterna var majoriteten i var och en av de tre grupperna har en positiv inställning till LIA. Punktlistan nedan visar andelen av de som besvarat enkäterna, som instämmer i påståenden som handlar om hur väl utbildningen förbereder för arbetslivet:

- Hälften av handledarna anser att de kunskaper och färdigheter de studerande har med sig från utbildningens skolförlagda delar "stämmer överens med arbetslivets behov". Lite fler, nästan sju av tio, anser att den studerande, efter avslutad utbildning, skulle "passa som anställd på vår arbetsplats"
- Sju av tio studerande anser att utbildningen "förbereder för arbetslivet" och lika många känner sig säkra på att de, efter utbildningen, kommer att "klara av att arbeta inom yrkesområdet"
- Drygt åtta av tio av ledningsgruppernas arbetslivsrepresentanter anser att innehållet i LIA "stämmer överens med arbetslivets förväntningar". Nästan alla anser att utbildningen som helhet "förbereder för yrket"

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se